

In elke Waterspiegel vragen wij een columnist zijn of haar visie te geven op een actueel thema. Deze keer is dat Harry Römgens, directeur RIWA-Maas.

De Maas kan en moet schoner

De Maas is de bron voor de drinkwatervoorziening van 6 miljoen mensen. Een rivier die in de afgelopen decennia schoner en helderder is geworden, maar die lange tijd verborgen heeft kunnen houden welke stoffes er allemaal inzitten. Voortschrijdende laboratoriumtechnologie heeft genadeloos duidelijk gemaakt wat we er als samenleving nog allemaal instoppen, terug te vinden in (tienden van) microgrammen per liter. Stoffes die uit voorzorg niet thuishoren in de bron van ons drinkwater.

De aandacht vestigen op die stoffen en aansturen op emissiereducties, dat is de opgave voor RIWA-Maas. Stoffen waarvoor wel (bestrijdingsmiddelen) of geen (medicijnresten, industriële stoffen) normen beschikbaar zijn. Het is een fascinerende opgave, die alleen tot resultaten leidt als alle actoren (de vervuiler, de gebruiker, de beslisser) tot eenzelfde besef komen. We hebben in die lobby de samenwerking met veel partijen gezocht.

Wat hebben we bereikt?

De drinkwaterbedrijven langs de Rijn, Maas, Elbe, Donau en Ruhr hebben in het Europees Rivierenmemorandum (ERM) beschreven hoe de kwaliteit van het rivierwater moet zijn om daar op een natuurlijke manier drinkwater van te maken. In het Protocol monitoring en toetsing drinkwaterbronnen KRW is overschrijding van streefwaarden uit het ERM van 0,1 µg/l de maatlat voor actie van de waterbeheerder. Drinkwaterrelevante stoffen hebben een plek gekregen in onderzoek en beleidsafweging. In de Internationale Maascommissie is een lijstje van drinkwaterrelevante stoffen vastgesteld waarover gegevensuitwisseling en resultaatbeoordeling gaan plaatsvinden.

Geneesmiddelenresten in water staan op de agenda. In Nederland wordt gewerkt aan een ketenaanpak, in de Franstalige landen wordt het vraagstuk onderzocht. Het verbod op gebruik van chemische onkruidbestrijding in het openbare domein is het resultaat van vijftien jaar intensieve lobby. Nu de burger thuis nog. Met een project als 'Samen werken aan een schone Maas' hebben we bijgedragen aan de introductie van effectievere bespuitingsmethoden van landbouwgewassen. De samenwerking met de landbouw heeft geleid tot minder normoverschrijdingen in het rivierwater.

De vondst van steeds nieuwe stoffen, met als dieptepunt het pyrazoollincident uit 2015, hebben ons weer alert gemaakt op industriële lozingen. De vergunningenpraktijk laat zien dat een forse verbeteringslag nodig is bij aanvrager (de industrie) en vergunningverlener (waterbeheerder). De overheid werkt nu aan een Handreiking bij de aanpak opkomende stoffen. In klimaatdiscussies is waterkwaliteit van de Maas in droge perioden nu een serieus aandachtspunt.

Hoe moet het verder?

De opkomende stoffen staan op de agenda, we moeten over naar de fase van maatregelen. We praten dan over verbeteringen van bestaande systemen, denk aan de uitbreiding van rwzi's. Is dat voldoende? Voor echt schone rivieren zullen we ook drastische stappen moeten nemen om aan de bron de emissies structureel te verminderen. Er moet alom het besef zijn dat een rivier geen transportmiddel is om overbodige rommel te lozen. Dat is een kwestie van beschaving en ethiek. Laten we naar een biologische landbouw groeien zonder bestrijdingsmiddelen. Laten we gezonder gaan leven zodat minder medicijnen nodig zijn zoals in een Blue Zone, waarin mensen langer en vitaler leven. Laten we industriële lozingen vérgaand zuiveren. De ultieme bronaanpak! Op alle fronten de weg naar een echt schone rivier, van belang voor mens, dier en natuur. Laat dat het langetermijnperspectief worden.

Harry Römgens
Directeur RIWA-Maas